

8–10 °C, vse čebele morajo biti v panjih. Sublimacija ApiBioxala se uporablja s pomočjo sublimatorja (Varrox), lahko tudi pri nižji zunanji temperaturi (okrog 5 °C) v odmerku 1 do 2,3 g zdravila na čebeljo družino. Zdravljenje se opravi enkrat. Upoštevati je treba tudi druga navodila proizvajalca zdravila, med drugim o uporabi osebne zaščitne opreme (zaščitna obleka in obutev ter rokavice, zaščitna maska z ustreznim filtrom za obraz, za zaščito nosu in ust ter oči), ter upoštevati navodila za varstvo okolja.

Pred zdravljenjem se na dno panjev namestijo očiščeni testni vložki, na katerih se preverja število odpadlih varoj v treh tednih po zdravljenju. Na podlagi števila odmrlih varoj se lahko

oceni, koliko varoj je preživelo zdravljenje pri pričakovani 95-% učinkovitosti zdravljenja. Ta podatek je zelo pomemben za oceno učinkovitosti predhodnih zdravljenj in načrtovanje ukrepov proti varozi v letu, ki sledi, saj je v praksi dejanska učinkovitost zdravljenja tudi pri čebeljih družinah brez zalege večinoma manjša, kot bi jo lahko pričakovali. V primeru večjega odpada varoj (več kot 100 varoj) se je priporočljivo obrniti po strokovno pomoč k območnemu veterinarju NVI. O zdravljenju in o padu varoj je treba voditi evidenco v dnevniku veterinarskih posegov in jo predložiti uradnemu veterinarju, ko to zahteva. ◆

PODATKI ZA STIK VETERINARSKÉ FAKULTETE – NACIONALNEGA VETERINARSKÉGA INŠTITUTA:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02 534 82 18, 031 622 730.

Enota Maribor - Ptuj, Šentiljska cesta 109, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71,

041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, in Jerica Vreček Šulgaj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, jerica.vrecekšulgaj@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorojelj@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Sežana), Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Dobra čebelarska praksa zimskega zatiranja varoj

Varoje škodujejo čebelam že v zalegi, posledica tega pa je, da mlade čebele živijo manj časa in da jih večina ni več sposobna opravljati svojih nalog v čebelji družini. Zato je cilj dobre čebelarske prakse, da v vsem letu ohranjamo število varoj v čebelji družini na čim nižji ravni. Ta cilj je najlažje dosegljiv z učinkovitim zimskim zatiranjem, tj. novembra ali decembra, ko v čebelji družini ni pokrite zalege.

Moja praksa zimskega zatiranja varoj v AŽ-panjih

Izvajanje zimskega zatiranja varoj je opravilo, ki se ga še zdaleč ne veselim, a je nujno potrebno in zato žal neizbežno. Moja največja skrb je sam čas izvedbe, da bo zdravljenje učinkovito. Pogoj za uspeh je, da je v vseh čebeljih družinah v čebelnjaku stanje brez čebelje zalege. Takšno

stanje mi pomaga ugotoviti tudi čebelarska tehtnica, saj ko se zmanjšuje obseg zalege se zmanjšuje aktivnost čebeljih družin s tem pa tudi teža na tehtnici. Ugotavljanje s tehtnico ni 100 %, saj imajo družine kljub izravnani tehtnici lahko pokrito zalego in v njej varoje, je pa okvirni pokazatelj stanja, brez vznemirjanja družin. Najbolj zanesljiv pokazatelj pa je pogled v čebelje družine z najmlajšimi (letošnjimi) maticami, saj te zaradi svoje vitalnosti najdlje vztrajajo pri zaleganju. Ko sem prepričan, da je čas in stanje družine primerno, se pripravim in prvi ugoden dan, ko je temperatura med 5 in 10 °C, uporabim API-Bioxal po metodi kapljanja. Zdravilo pripravim po navodilih proizvajalca in ga segrejem in ohranjam na vsaj 30 °C, saj ne želim družin še dodatno obremenjevati z kapanjem hladne raztopine. Pred samo aplikacijo panj odprem, odstranim zadnja vratca in s svetilko pregledam koliko ulic zaseda čebelja družina. Za zdravljenje uporabljam avtomatsko brizgo s katero doziram količino 5 ml na polno zasedeno ulico. Skrajne stranske ulice, kjer je navadno čebele manj, zdravila doziram nekoliko manj. Pazim, da

zdravilo čim bolj enakomerno nanese na čebele v ulici in da ga ne polivam po tleh panja, kjer nima nikakršnega učinka.

Aleš Bozovičar, vodja ONS

Moja praksa sublimacije pri zimskem zatiranju varoj

Sublimacijo za zimsko zatiranje varoj uporabljam že kar dobro desetletje in imam pri tem dobre uspehe. Zimsko zatiranje opravi običajno okoli božiča, saj je takrat najboljši čas, ko v panju ni nobene zalege pa tudi zunanja temperatura je nad ničlo. Sublimator segrejem na delovno temperaturo. Na panj uporabim cca. 2 grama zdravila z učinkovino oksalna kislina, ki ga dam v pokrovček sublimatorja, ga podstavim pod lonček sublimatorja, obrnem in vstavim v žrelo panja. Sublimacija je končana, ko iz cevke ne izhaja več bela megla. Pri delu pa obvezno uporabljam zaščitno masko s filtri za naravne kisline. V skoraj vseh panjih imam testne vložke za kontrolo odpada varoj, ki so iz 3 mm debelih forex plošč in so namazane z vazelinom. Po mojih opažanjih odpadajo varoje do 10 dni. V kolikor je v posameznih panjih odpad varoj večji od 100, sublimacijo ponovim okoli 10. januarja. S tako prakso znižam stopnjo okuženosti na minimum in lahko naslednje zdravljenje opravi po končani medeni paši.

Brane Borštnik

Moja praksa zimskega zatiranja varoj v LR-panjih

Zimsko zatiranje običajno opravljam novembra, ko v družinah ni prisotne zalege. To ugotovim tako, da pogledam v panje, ki imajo mlado matico. V kolikor tu ni zalege, je po vsej verjetnosti ne bo tudi v ostalih čebeljih družinah. Zdravilo na osnovi oksalne kisline pripravim po navodilih proizvajalca oziroma veterinarske stroke. Sam uporabljam postopek kapljanja. Za doziranje raztopine oksalne kisline po postopku kapljanja uporabim 50-ml plastično brizgo s kovinsko iglo, s katero povečam natančnost kapljanja neposredno po čebelah v ulicah čebelje gruče. Raztopino, ki jo segrejem na približno 35 °C, doziram enakomerno, tako da neposredno na čebele pokapam največ 5 ml raztopine na polno zasedeno ulico. Glede na moč čebelje družine v večini primerov potrebujem od 20 do 40 ml raztopine. Zatiranje varoj izvedem dopoldne, ko je temperatura v okolici čebelnjaka približno 4–8 °C in so čebele v panju še v rahli gruči. Ker zdravilo deluje postopno, tako da odpad varoj traja 2–4 tedne, manj intenzivno pa tudi dlje, za oceno učinkovitosti ni odločilen samo prvi pregled testnega vložka takoj po zatiranju. Odpad varoj obvezno pregledam tudi po 7 in 14 dneh po uporabi zdravila.

Foto: Andreja Kandolf Borovšak

Zaščita čebelarja pri zimskem zatiranju varoj

Pri vsakem delu z zdravili z učinkovino oksalno kislino moramo vedno zaščititi oči (zatesnjena očala) in izpostavljene dele telesa (zaščitne rokavice). Da pri sublimiranju preprečimo vsakršno možnost prehoda hlapov ali drobnega sublimacijskega kristalnega prahu oksalne kisline v organizem, se moramo zaščititi z obrazno masko s filtrom za hlapo in drobne delce najmanj razreda AE1P2 (primer polmaska 3M 4277 ABE1P3), oči pa moramo zaščititi z zatesnjenimi očali (npr. 3M 2890S ali SA). Zdravila in druge nevarne snovi moramo hraniti izven dosega otrok.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja